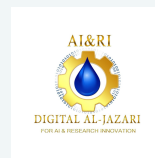

اقلیم و جمعیت × DJAIRI

اقلیم، انسان، دانش و نوآوری میدانی

الجزری دیجیتال برای هوش مصنوعی و نوآوری پژوهشی (DJAIRI)

Digital Al-Jazari for AI & Research Innovation (DJAIRI)

میراثی که فردا را می‌سازد

سازمانی اردنی که هوش مصنوعی، پژوهش کاربردی، یادگیری هوشمند، نشر علمی و کار میدانی را برای توسعه راه‌حل‌های دانشی قابل اجرا در مسائل انسان، محیط زیست و آینده به هم پیوند می‌دهد.

digitalaljazari.org | djairi.org

از یادگیری هوشمند و نشر پژوهش گرفته تا کار میدانی در سرزمین‌های خشک، DJAIRI دانش را به عمل پیوند می‌دهد و اقلیم، جمعیت و تاب‌آوری را در چارچوب یک دستورکار یکپارچه قرار می‌دهد.

◆ ما که هستیم

الجزری دیجیتال برای هوش مصنوعی و نوآوری پژوهشی (DJAIRI) سازمانی اردنی است که در ۱۴ اکتبر ۲۰۱۵ تأسیس شد. این سازمان در چارچوب قانونی رسمی پادشاهی هاشمی اردن فعالیت می‌کند و از سوی مراجع ذیصلاح دولتی اردن مجوز دارد. در ۵ مه ۲۰۲۵، سازمان نام و هویت کنونی خود را برگزید تا گذار خود به الگویی را روشن‌تر بازتاب دهد که هوش مصنوعی، پژوهش و نوآوری، یادگیری دیجیتال و عمل میدانی را در هم می‌آمیزد.

DJAIRI از اردن فعالیت می‌کند، اما افق عربی و بین‌المللی دارد. ما هوش مصنوعی را هدفی مستقل نمی‌دانیم؛ بلکه آن را ابزاری برای گسترش دسترسی به دانش، تقویت پژوهش، شتاببخشی به یادگیری و تبدیل داده‌ها و ایده‌ها به راه‌حل‌های عملی می‌دانیم که بتوان آن‌ها را در محیط‌های واقعی آزمود.

✨ چرا «الجزری»؟

نام «الجزری» صرفاً ارجاعی به میراث علمی عربی نیست؛ بلکه بیانگر شیوه‌ای از اندیشیدن است. بدیع‌الزمان ابوالعز اسماعیل الجزری، از برجسته‌ترین مهندسان سده‌های دوازدهم و سیزدهم، دانش نظری را با مشاهده، طراحی، آزمایش و ساخت ابزارهای سودمند پیوند داد. اثر مشهور او عموماً با عنوان *The Book of Knowledge of Ingenious Mechanical Devices* شناخته می‌شود. الجزری دیجیتال می‌کوشد همین حرکت از دانش به کنش سودمند را در عصر دیجیتال احیا کند: میراثی که فردا را می‌سازد و نوآوری‌ای که از یک مسئله واقعی آغاز می‌شود و به راه‌حلی قابل استفاده می‌رسد.

⌘ چگونه کار می‌کنیم

کار ما در چند مسیر به هم پیوسته پیش می‌رود: یادگیری هوشمند؛ پژوهش و نوآوری؛ نشر علمی دیجیتال؛ کار میدانی؛ و توسعه پلتفرم‌های دانشی. هدف آن است که دانش در مقاله یا کلاس آموزشی محصور نماند. می‌کوشیم آن را به محتوای در دسترس، مهارت‌های قابل سنجش، ابزارهای پشتیبان تصمیم، آزمایش‌های میدانی و شبکه‌های همکاری تبدیل کنیم.

● انسان در مرکز کار: زنان، کودکان، جوانان و گروه‌های کم‌برخوردار

DJAIRI توجه ویژه‌ای به زنان و دختران، کودکان، جوانان و گروه‌های کم‌برخوردار یا به حاشیه رانده شده‌ای دارد که با موانع اقتصادی، اجتماعی، جغرافیایی یا دیجیتال در دسترسی به دانش و فرصت‌ها روبه‌رو هستند. بسته به ماهیت هر پروژه، این گروه‌ها می‌توانند شامل زنان در مناطق روستایی و کم‌درآمد، پناهندگان و افراد آسیب‌دیده از بحران‌ها، زنان جوان رهبر، کودکان و نوجوانان، و جوانانی باشند که به فرصت‌های عادلانه‌تر برای یادگیری، مشارکت و توانمندسازی نیاز دارند.

ما این گروه‌ها را صرفاً دریافت‌کننده خدمات نمی‌بینیم. هدف ما گسترش توانایی آنان برای مشارکت، تولید دانش و استفاده از ابزارهای دیجیتال و پژوهشی است. این تعهد در آموزش، یادگیری دیجیتال، فعالیت‌های اجتماعی، ابتکارهای ویژه کودکان و جوانان، توانمندسازی زنان و پلتفرم‌هایی که برای کاهش موانع دسترسی طراحی شده‌اند نمود می‌یابد. برای نمونه، در پلتفرم «مهارت و گواهی» (Skill & Certificate)، محتوای آموزشی پیش از پرداخت هزینه گواهی در دسترس است: دسترسی به دانش در اولویت قرار دارد، در حالی که صدور گواهی به دستیابی به نتایج، تکمیل موفق و امکان راستی‌آزمایی وابسته است.

■ مهارت و گواهی (Skill & Certificate) | پلتفرم یادگیری هوشمند

«مهارت و گواهی» (Skill & Certificate) یکی از شاخص‌ترین ابتکارهای دیجیتالی DJAIRI و از مستقیم‌ترین خدمات آن به یادگیرندگان است. این پلتفرم عربی یادگیری هوشمند و خودآموزی ساختاریافته برای کاهش موانع میان یادگیرنده و محتوای باکیفیت طراحی شده است. کاربران حساب ایجاد می‌کنند، وارد دوره می‌شوند، مطالب را مطالعه می‌کنند، دانش خود را می‌سنجند و پس از احراز شرایط موفقیت، گواهی دیجیتالی قابل راستی‌آزمایی دریافت می‌کنند.

تا سپتامبر ۲۰۲۶، این پلتفرم ۲۵۳ دوره آموزشی را در ۱۶ حوزه دانشی ارائه می‌کند. گسترش دوره‌ها نه بر پایه ایجاد توازن عددی مصنوعی میان دسته‌ها، بلکه بر اساس نیاز واقعی یادگیرندگان انجام می‌شود؛ در عین حال، تنوع کافی حفظ می‌شود تا دانشجویان، کارکنان، پژوهشگران و رهبران ابتکارها بتوانند متناسب با اهداف خود مهارت بیاموزند.

۱. رهبری و کارآفرینی	۲. مالی و کسب‌وکار
۳. پزشکی و سلامت	۴. سلامت روان
۵. آموزش و تدریس	۶. علوم پایه
۷. مهندسی و انرژی	۸. فناوری و هوش مصنوعی
۹. محیط زیست و کشاورزی	۱۰. حقوق و امنیت
۱۱. علوم انسانی و مطالعات شرعی	۱۲. زبان‌ها
۱۳. رسانه و ارتباطات	۱۴. مهارت‌های فردی
۱۵. گردشگری و میراث	۱۶. هنر و ادبیات

پلتفرم به‌گونه‌ای طراحی شده است که گواهی، نتیجه یادگیری و ارزیابی باشد نه صرفاً یک خرید. گواهی تنها پس از تکمیل موفق ارزیابی صادر می‌شود، در حالی که محتوای آموزشی پیش از پرداخت هزینه گواهی همچنان در دسترس است. گواهی‌ها دیجیتالی، چندزبانه، دارای هویت سازمانی و مجهز به عناصر راستی‌آزمایی هستند.

پلتفرم: <https://skills-workshops.org>

◆ اقلیم، جمعیت و سرزمین‌های خشک

DJAIRI اقلیم و جمعیت را موضوعاتی جدا از یکدیگر نمی‌داند. آب، غذا، مهاجرت، الگوهای سکونت، سلامت عمومی، اشتغال، کاربری زمین و معیشت، همگی در یک نظام به هم پیوسته‌اند. از همین رو سازمان توجه خود را به محیط‌های خشک و نیمه‌خشک، مدیریت آب، احیای پوشش گیاهی، کشاورزی سازگار با خشکسالی، راه‌حل‌های مبتنی بر طبیعت و تاب‌آوری اقلیمی افزایش داده است.

این تمرکز، محتوای آموزشی، مواد تحلیلی و ابزارهای دانشی مرتبط با اقلیم و جمعیت را نیز دربر می‌گیرد و به‌تدریج به سوی توسعه پلتفرم‌ها و شاخص‌هایی پیش می‌رود که به پژوهشگران، متخصصان و تصمیم‌گیران کمک کند تغییرات اقلیمی، جمعیتی و اقتصادی را به‌صورت یکپارچه‌تر تحلیل کنند.

◆ از دفتر تا میدان

یکی از اصول تعیین‌کننده در DJAIRI این است که ایده‌ها نباید روی صفحه نمایش باقی بمانند. بخش مهمی از کار ما به میدان منتقل می‌شود، به‌ویژه در بادیه اردن و دیگر محیط‌های کم‌بارش. یکی از محورهای مهم، مستندسازی و تفسیر سامانه‌های تاریخی برداشت آب در ام‌الجمال (Umm Al-Jimal) است؛ از جمله مخازن، کانال‌ها، حوضچه‌های رسوب‌گیری، چاه‌ها و آب‌انبارهای سرپوشیده، برداشت آب از بام‌ها و مسیرهای سرریز به سوی زمین‌های کشت‌شده.

این رویکرد در مکان‌هایی مانند دیرالکھف (Deir Al-Kahf) در بادیه شمالی به کار عملی تبدیل می‌شود؛ جایی که بررسی می‌کنیم چگونه می‌توان حکمت بومی مکان را با ابزارهای معاصر ترکیب کرد: برداشت آب باران، بهبود تغذیه خاک، باغچه‌های نفوذ آب، احیای پوشش گیاهی، پژوهش، اندازه‌گیری و یادگیری اجتماعی. برای ما، میدان پس‌زمینه‌ای تبلیغاتی نیست؛ آزمایشگاهی باز برای آزمون ایده‌ها، یادگیری از آنچه کار می‌کند و شناسایی آن چیزی است که باید اصلاح شود.

مستندسازی میدانی در محیطی خشک و کشاورزی؛ پیوند مشاهده محیطی با ثبت داده و پژوهش.

اندازه‌گیری مستقیم میدانی در دیرالکھف در بادیه شمالی برای ثبت شرایط محل و ظرفیت‌های احیای اکوسیستم.

تصاویر آرشیو میدانی DJAIRI از فعالیت‌ها در محیط‌های خشک.

▢ بازتاب رسانه‌ای که کار را مستند می‌کند

فعالیت‌های DJAIRI بارها مورد توجه رسانه‌ها قرار گرفته است، به‌ویژه در زمینه ابتکارهای میدانی، زیست‌محیطی و اجتماعی. آرشیو رسانه‌ای سازمان شامل حدود ۲۹ مطلب و گزارش منتشرشده در روزنامه‌ها و پلتفرم‌های رسانه‌ای است. ما از این آرشیو به‌عنوان یکی از لایه‌های مستندسازی استفاده می‌کنیم تا شرکا، پژوهشگران و عموم مردم بتوانند روند توسعه و دامنه عمومی ابتکارهای ما را دنبال کنند.

رسانه‌های موجود در این سابقه شامل Ammaniyat News, Ammon, Al-Anbat, Dar Horan, Balqi News, Al-Sharit, Juhayna News, Al-Marfa News, Shaab News, Nabd Al-Balad, Sourah Magazine, Al-Sabah, Afaq Horra هستند. این پوشش‌ها موضوعاتی مانند دانش بومی برداشت آب در ام‌الجمال، فعالیت‌های دیرالکھف و احیای پوشش گیاهی، و یادگیری میدانی در شمال اردن را دربر گرفته‌اند. ما پوشش رسانه‌ای را جایگزین سنجش علمی یا ارزیابی مستقل نمی‌دانیم؛ بلکه آن را سابقه‌ای عمومی می‌بینیم که به مستندسازی روند تحول کار میدانی کمک می‌کند.

«برای ما، فناوری جایگزین میدان نیست؛ بلکه ابزاری است برای درک بهتر آن، سنجش اثر کار در آن و انتقال دانش از میدان و به میدان.»

مجلات علمی در مسیر یک الگوی تازه نشر

DJAIRI در حال توسعه زیست‌بومی از مجلات علمی و وبگاه‌های نشر دانش است که فراتر از بازتولید قالب سنتی مجلات دانشگاهی حرکت می‌کند. جهت‌گیری ما این است که آثار علمی آسان‌تر کشف، فهم و استفاده شوند: ارائه دیجیتال قوی‌تر، خلاصه‌های دانشی روشن، پیوند به منابع و داده‌ها، امکان چندزبانه، و قالب‌هایی که پژوهش را فراتر از حلقه‌های محدود دانشگاهی به مخاطبان گسترده‌تر می‌رسانند - در عین حفظ الزامات دقت علمی و داوری همتا.

اقلیم، جمعیت و محیط‌های خشک در این زیست‌بوم نشر توجه ویژه‌ای خواهند داشت، از جمله از طریق مجموعه‌های موضوعی و پژوهش‌های میان‌رشته‌ای که محیط زیست را با جامعه، اقتصاد، سیاست عمومی و فناوری پیوند می‌دهند.

مجله پژوهش‌های نوین دانش انسانی (New Human Knowledge Research Journal)

پلتفرمی پژوهشی برای دانش انسانی نوشونده که فضایی برای مطالعات میان‌رشته‌ای و پاسخ‌گو به تحولات اجتماعی، فرهنگی و دیجیتال فراهم می‌کند.

<https://global-journal.org>

مجله عصر همگرایی دیجیتال (Digital Convergence Era Journal)

بر دگرگونی‌های ناشی از همگرایی فناوری‌های دیجیتال، هوش مصنوعی، ارتباطات، نهادها و جامعه تمرکز دارد و پرسش‌های تازه پژوهشی و کاربردی برآمده از این همگرایی را بررسی می‌کند.

<https://diejournal.org>

مجله زندگی دیجیتال و فناوری (Digital Life and Technology Journal)

تأثیر فناوری بر زندگی روزمره، کار، آموزش و جامعه را بررسی می‌کند؛ از جمله تحول دیجیتال، فناوری‌های نوظهور و کاربردهای آن‌ها.

<https://digitalt.org>

◆ مستأنف (Mustanef): از سرگیری اندیشه، نه محدود کردن آن به حقوق

مستأنف (Mustanef) یک ابتکار دانشی است که عمداً گسترده‌تر از حوزه حقوق طراحی شده است. ما آن را به‌عنوان فضایی برای نوسازی اندیشه، گفت‌وگو و پژوهش درباره پرسش‌هایی توسعه می‌دهیم که در محل تلاقی سیاست، جامعه، حقوق، اخلاق، فناوری، فرهنگ، محیط زیست و حکمرانی قرار دارند. خود نام، بازگشت دوباره به یک پرسش، بازاندیشی در پیش‌فرض‌ها و گشودن دوباره پرونده‌هایی را تداعی می‌کند که سزاوار خوانشی دوم و لایه‌مندترند.

در این چشم‌انداز، مستأنف می‌تواند میزبان مقاله‌های تحلیلی، پرونده‌های توضیحی، گفت‌وگوها، مرورهای دانشی و آثار چندرسانه‌ای باشد و میان پژوهش تخصصی و گفت‌وگوی عمومی جدی پل بزند. اقلیم، جمعیت، آب، عدالت زیست‌محیطی و سیاست عمومی جایگاهی طبیعی در این فضا دارند، زیرا هیچ‌یک را نمی‌توان تنها از زاویه یک رشته فهمید.

وبگاه: <https://mustanef.org>

☼ یک زیست‌بوم دیجیتال به هم پیوسته

ما وبگاه‌های خود را صفحات معرفی جدا از هم نمی‌بینیم. آن‌ها اجزای یک زیست‌بوم واحدند: وبگاه‌های سازمانی، پلتفرم یادگیری هوشمند، مجلات علمی و پلتفرم‌های تخصصی موضوع‌محور. با تکامل پیوند میان آن‌ها، کاربر باید بتواند از یک ایده یا خبر به یک دوره آموزشی، از دوره به مجله یا خروجی پژوهشی، و از پژوهش به پروژه میدانی یا پلتفرم داده منتقل شود.

پلتفرم‌ها و انتشارات دیجیتال ما

نوع	نام / پیوند	کارکرد
وبگاه سازمانی	Digital Al-Jazari https://digitalaljazari.org	معرفی سازمان، پروژه‌ها، فعالیت‌ها و شبکه‌ها.
درگاه سازمانی	DJAIRI https://djairi.org	هویتی دیجیتال و فشرده، و درگاهی به زیست‌بوم گسترده‌تر.
پلتفرم یادگیری هوشمند	مهارت و گواهی (Skill & Certificate) https://skills-workshops.org	دوره‌ها در ۱۶ حوزه دانشی، ارزیابی و گواهی‌های دیجیتال.
پلتفرم دانشی	مستانف (Mustanef) https://mustanef.org	فضایی چندموضوعی برای نوسازی اندیشه، گفت‌وگو و پژوهش.
مجله علمی	پژوهش‌های نوین دانش انسانی https://global-journal.org	پژوهش‌های انسانی و دانشی نو و میان‌رشته‌ای.
مجله علمی	عصر همگرایی دیجیتال https://diejournal.org	تحولات دیجیتال، هوش مصنوعی و پیوند فناوری با جامعه.
مجله علمی	زندگی دیجیتال و فناوری https://digitalit.org	فناوری در زندگی، کار، آموزش و جامعه.

یادگیری هوشمند • پژوهش و نوآوری • کار میدانی • نشر علمی

● یک هویت مشترک: از یادگیری تا پژوهش و اثرگذاری

اگر یک رشته مشترک همه پروژه‌های DJAIRI را به هم پیوند دهد، آن تبدیل دانش به اثر است. «مهارت و گواهی» دانش را قابل یادگیری و ارزیابی می‌کند؛ مجلات آن را قابل انتشار، داوری و انباشت می‌سازند؛ مستانف آن را به گفت‌وگو و تحلیل چندزاویه‌ای می‌گشاید؛ کار میدانی آن را در شرایط واقعی می‌آزماید؛ و وبگاه‌های موضوع‌محور داده، سیاست و آینده‌نگری را به چالش‌های مشخصی مانند اقلیم، جمعیت، آب و سرزمین‌های خشک متصل می‌کنند.

این الگو به سازمان امکان می‌دهد با یک تیم اصلی کوچک فعالیت کند و در عین حال در شبکه‌ای گسترده‌تر از پژوهشگران، داوطلبان، شرکا و کارشناسان کار کند. همچنین اجازه می‌دهد پروژه‌ها به تدریج رشد کنند: از یک واحد آموزشی یا مطالعه مقدماتی به یک پلتفرم، برنامه میدانی یا مشارکت بین‌المللی.

➡ به کجا می‌رویم

مرحله بعد، مرحله یکپارچه‌سازی است: پیوند دادن وبگاه‌ها و پلتفرم‌ها زیر یک هویت منسجم؛ استفاده مسئولانه از هوش مصنوعی در پژوهش، یادگیری و نشر؛ توسعه ابزارهای قوی‌تر برای راستی‌آزمایی و سنجش؛ و گسترش کار در حوزه اقلیم، جمعیت، آب، تاب‌آوری و ظرفیت مقابله با شوک‌ها. در عین حال، اصل بنیان‌گذار ثابت می‌ماند: دانشی که هرگز به عمل تبدیل نشود ناقص است، و عملی که بر دانش استوار نباشد دشوار می‌تواند پایدار بماند.

اقلیم و جمعیت × DJAIRI

دانشی که حرکت می‌کند - از یادگیری، به پژوهش، تا اثرگذاری در میدان.

DJAIRI یادگیری هوشمند، نوآوری پژوهشی، نشر علمی و عمل میدانی را در کنار هم قرار می‌دهد؛ با توجه ویژه به اقلیم، جمعیت، آب و محیط‌های خشک، و با تمرکز انسانی بر زنان، کودکان، جوانان و گروه‌های کم‌برخوردار.

برای آشنایی بیشتر و دنبال کردن توسعه زیست‌بوم دیجیتال DJAIRI:

digitalaljazari.org

djairi.org

skills-workshops.org

این متن برای انتشار در نسخه فارسی پلتفرم «اقلیم و جمعیت» آماده شده است و زیست‌بوم الجزری دیجیتال و ابتکارهای آموزشی، پژوهشی، انتشاراتی و میدانی آن را معرفی می‌کند.